

CHRONICLE

WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

28. LEDNA 2012

4/XVII

Stabilizace
zhroutených států

3

Kim Čong-il:
a co dál?

8

Future
of NATO

12

T. Halík: „České společnosti chybí kultura práva“

Tomáše Halíka, hosta třetího workshopu, jsme se nemohli nezeptat na roli náboženství a církvi v současném světě. Pan profesor však také hovořil o nedostatcích českého politického systému a nakonec nabídl i svůj pohled na současnou krizi v Evropě a nastínil možná východiska z ní.

Pane profesore, co pro vás osobně znamená víra?

V jedné své knize jsem napsal, že víra je trpělivost s Bohem. Často zdůrazňuji, že víra není ideologie, ale schopnost žít s tajemstvím a s paradoxy, které přináší tento svět. Víra je síla, která mi pomáhá vydržet náročnou životní situaci, přijímat život jako dar. Víra je také životem v dialogu – patří k ní naslouchání, schopnost člověka vnímat události kolem sebe jako určité výzvy, jako řeč boží okolo nás. Zároveň k tomu patří ochota poctivě odpovídat, čili odpovědnost. Opakem je život jako monolog – život člověka, který chce prosazovat jenom sám sebe, svoje zájmy, bez ohledu na druhé.

Působíte dojmem velmi otevřeného a tolerantního člověka, což do jisté míry boří klíše o konzervativní a do sebe zahleděné katolické církvi. Myslíte, že takový obraz církve odpovídá realitě?

O katolické církvi panuje v české veřejnosti mnoho klíšé, mnoho stereotypů, mnoho předpokladů. Některé z nich jsou přežívajícími ideologickými schémata komunistické propagandy, jiné jsou převzaty z bulvárních zpráv. Mnohdy mají lidé razantní názory na církve a náboženství, ačkoli tuto problematiku nikdy nestudovali a ačkoli tyto názory nejsou kryty osobní zkušeností. Tím nechci říci, že v církvi nebylo mnoho věcí zasluhujících kritiku. Já

„Církev kritizuji, protože mi na ní záleží.“

sám jsem vždy byl k církvi kritický, nicméně moje kritika nevychází z nepřátelských pozic, ale vyplývá naopak z vědomí odpovědnosti. Právě proto, že ji mám rád, právě proto, že mi na ní záleží, nechci být lhotejný a mlčet k tomu, co ji diskredituje. » pokračování na str. 9

Vyjednáváš? Ujasni si, co vlastně chceš

Ačkoliv je Summit projektem velice rozmanitým, jeho základní prvek je společný pro všechny modely i orgány: vyjednávání. Bez ohledu na velikost či agendu, na všech diplomatických fórech jde ve výsledku o jedno a totéž, a sice o co nejlepší zastupování „svého“ státu či nevládní organizace. A pokud jsou výstupy mého orgánu v souladu se zájmy mého „zaměstnavatele“, odvedl jsem dobrou práci.

Jakkoliv banálně může tato poučka znít, bývá často opomíjena. Mnohokrát slycháme delegáty stěžovat si, že o tématu „nic nevědí“.

» pokračování na str. 6

Demokracie po wisconsinsku

„Demokracie je vláda lidu, nikoliv zdiskreditovaných politiků“, „Spolu jednáme, sami žebráme“ či prostě „Odvolajte Walkera“. Transparenty s těmito hesly nese nad hlavami průvod rozhořčených lidí, zpívá a zdá se, že se v ulicích města Madison shromáždil téměř celý Wisconsin. Hlavní město jindy tak klidného amerického státu zažívá od letošního jara nejbouřlivější protesty od dob velké hospodářské krize 30. let.

Předvolební kampaně bývají na celém světě stejné. Politici obou znesvářených táborů sli-

bují, jakou politiku budou prosazovat, budou-li zvoleni, a proč je skvělé rozhodnutí volit právě je. Po volbách často

přichází vystřízlivění, a to jak na straně voličů, kteří vidí, že vítězové málokdy naplní původní očekávání, tak na straně politiků, kteří v konfrontaci s politickou realitou často chybují. Expertem na politické chyby se ukázal wisconsinský republikán Scott Walker, známý jako guvernér Walker.

OSUDOVÁ CHYBA GUVERNÉRA WALKERA

Walkerův přístup byl jednoduchý. Před volbami slíbil vytvoření pracovních míst, politiku dělanou odspodu a šetrnost při správě státního majetku. První, co udělal po nástupu do funkce, bylo seškrtání daní velkým korporacím a následně oznámení, že hodlá provést razantní škrtky i v sociálním zabezpečení. Navrch poté nařídil státní správě, aby začala propouštět a předložil návrh na omezení práv odborů, které mají tradičně

» pokračování na str. 14

Hosté čtvrtého workshopu

ELIŠKA HAŠKOVÁ COOLIDGE

Přední česká odbornice na etiketu. Narodila se za druhé světové války v Praze. Její otec posléze pracovně odcestoval do USA a jeho rodina se k němu připojila v roce 1950. Eliška H. Coolidge v USA vystudovala Georgetownskou univerzitu a získala pozici zvláštní asistentky v Bílém domě. Zde pracovala pro pět amerických prezidentů, kterým mj. upravovala projevy. Po osmnácti letech přešla na ministerstvo zahra-

ničí USA a působila i v Organizaci amerických států. Na konci 80. let se vrátila s dcerou zpět do ČR. Zde nyní se svou agenturou Coolidge Consulting Services napomáhá kontaktům mezi ČR a USA a věnuje se poskytování poradenství v mnoha oborech týkajících se etikety nebo public relations. Získala cenu Významná Češka v zahraničí, hovoří pět jazyků a intenzivně se věnuje výuce etikety a společenského chování.

ONDŘEJ SUCHÁNEK

V profesním životě se zaměřuje například na vzdělávání v Subsaharské Africe, Rozvojové cíle tisíciletí a na rozvojovou politiku OSN. Působil měsíc v Ugandě na výzkumném projektu se zaměřením na vzdělávací programy NNO - UCDT/ Arcidiecézní charita Praha.

JAN MRKVIČKA

V letech 2006 až 2011 zástupce ředitele sekce humanitární pomoci a rozvojové spolupráce společnosti Člověk v tísni, v současnosti její programový ředitel. V rámci rozvojové pomoci působil Jan Mrkvička jako vedoucí stálé mise v Íránu, na Srí Lance a v Afghánistánu.

PETRA KRYLOVÁ

Vystudovala Mezinárodní rozvojová studia Univerzity Palackého v Olomouci, kde od roku 2006 působí jako přednášející. Externě působí na Masarykově univerzitě v Brně. Je autorkou mnoha odborných publikací zaměřených na rozvojovou spolupráci České republiky.

JIŘÍ PÁNEK

Šéfredaktor zpravodajského portálu o geoinformatické Gisportal. Jako projektový pracovník na Katedře rozvojových studií UPOL řídí projekt „Kde a jak Česká republika pomáhá“ – atlas prioritních zemí Zahraniční rozvojové spolupráce ČR. Zkušenosti sbírá zejména v zahraničí.

ZUZANA HLAVIČKOVÁ

Zuzana Hlavičková působí jako národní zástupce Rozvojového programu OSN (UNDP) v České republice a od roku 2010 jako ředitelka Odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV. V minulosti pracovala mimo jiné na strategii globálního rozvojového vzdělávání.

Výzva ECOSOC: stabilizace zhroutených států

O ČEM JEDNÁME

Delegáti Hospodářské a sociální rady se budou v tomto roce zabírat otázkou, jak pomoci rozvojovým zemím, ve kterých se z různých důvodů rozpadla státní moc. Kromě zřejmé ekonomicko-sociální roviny tak zabrousí i do oblasti mezinárodní bezpečnostní politiky, protože právě v takzvaných zhroutených státech vyvstává kromě humanitárních krizí také problém v podobě rekrutování místního obyvatelstva do teroristických organizací.

Zhroutené státy jsou poměrně novým fenoménem. Obecně se o začátku jejich epochy dá mluvit od přelomu osmdesátých a devadesátých let, kdy skončila studená válka. Obě protistrany si za každou cenu udržovaly po celém světě co nejvíce spojenců, přičemž nyní nemyslíme NATO a Varšavský pakt. Oni zmínění spojenci byli diktátoři, kteří se k moci dostali díky nepřímé pomoci jedné ze supermoci. Konec bipolárního světa pak vedl k ukončení podpory dosazeným režimům, které najednou nemohly čelit domácímu odporu. V mnoha zemích se rozhořela občanská válka, která stát dovedla k faktickému zániku.

ZHROUCENÉ STÁTY DNES

Snad každému se jako první pod pojmem zhroutený stát (nebo angl. failed state) vybaví Somálsko a fotografie, které vídáme denně v novinách – ty jsou

plně anarchie, bojů v ulicích či pirátství v Adenském zálivu. Humanitární katastrofa, při které 12 milionů lidí hladoví a 750 000 z nich hrozí bez akutní pomoci smrt. V podobné situaci je ale také většina států subsaharské Afriky, stejně jako historii těžce zkoušený Afghánistán, etnický nestabilní Irák, chudé Haiti a bohužel i mnoho dalších. Univerzální definici zhrouteného státu bychom asi hledali marně, většinou je navíc nestabilita vlády rozčleněna do dílčích stupňů. Obecně ale lze říci, že ve zhroutených státech není centrální moc schopna kontrolovat ozbrojené složky, státní instituce ani většinu svého území. Státní moc zde tedy nemá „monopol na legitimní násilí“, což dle slavné definice M. Webera představuje její hlavní rys. Stát, který na svém území připouští jiné násilí než to, které je „páchané“ jeho složkami a v jeho zájmu, přestává být státem.

» pokračování na str. 5

DOPORUČUJEME

Politická karikatura po středoevropsku

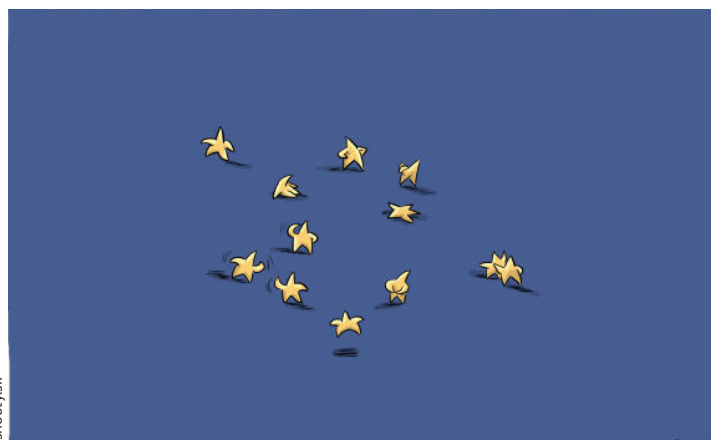
Politická karikatura jako žánr je jak společensky velmi důležitým projevem svobody slova, tak velmi zábavným způsobem, jak upozornit na často dost nepříjemné společenské neduhy. Výstava „Politická karikatura“, kterou představuje Americké centrum za podpory International Visegrad Fund, Velvyslanectví USA v Praze a Ministerstva kultury SR, má za cíl poukázat právě na jedinečnost tohoto uměleckého žánru. Navíc láká i svou dostupností: kromě Prahy bude k vidění i v Hradci Králové, Olomouci a Brně.

Vypátrat okamžik, kdy neznámý praotec žurnalistiky poprvé zpochybnil neomylnost politiků a podrobil je ostré kritice, je asi objektivně nemožné. S poněkud větší jistotou můžeme říct, že nápad spojit kritické myšlení a kousavý humor se smyslem pro vizuálně se zrodil někdy v 16. století. Od té doby doprovázela politická karikatura v zásadě všechny důležité okamžiky světových dějin, včetně boje za nezávislost amerických kolonií, vzestupu i pádu Metternichova režimu a událostí vedoucích k druhé světové válce. Politická karikatura se tak stala věrným, i když ne vždy vítaným kritikem společenských poměrů. Daryl Cagle, jeden z myšlenkových otců výstavy a žijící legenda americké politické karikatury, se pomocí tohoto projektu rozhodl poukázat na dvojí smysl politické karikatury, a to pobavit i varovat zároveň.

NOVÁ VISEGRÁDSKÁ ČTYŘKA

Kromě karikatur Daryla Caglea představí výstava Politická karikatura práci čtyř kreslířů pocházejících ze zemí bývalé Visegrádské čtyřky: Martina „Shootyho“ Šútovce ze Slovenska, Andrzeje

Mleczka z Polska, Csaba Vargy z Maďarska a domácího Pavla Reisenauera. Kromě seznámení se s žánrem poli-

tické karikatury tak výstava umožňuje návštěvníkům získat hlubší vhled do politických poměrů jednotlivých zemí, a to očima čtyř mužů s velmi vyvinutým smyslem pro humor.

Shooty, jak si Martin Šútovec nechává s oblibou říkat, je dvorním karikaturistou slovenského deníku SME a zároveň uznávaným zástupcem středoevropské karikatury. Ve svém umění je

doslova kosmopolitní, jelikož se nesoustředí jen na slovenské politické dění, ale s vervou se pouští i do zahraničních politiků. Rozruch vzbudila jeho roztržka s bývalým slovenským premiérem Robertem Ficem, která začala vyobrazením předsedy vlády jako doslova bezpáteřního politika, pokračovala soudním sporem a kulminovala sérií obrovských billboardů, na kterých Shooty nelichotivě vyobrazil hlavní představitele slovenské politiky, Fica nevyjímaje.

Andrzej Mleczko je bez nadsázky celebritou polské žurnalistiky. Za svou dlouhou kariéru spolupracoval s většinou velkých polských novin a v dobách dezintegrace komunistického režimu

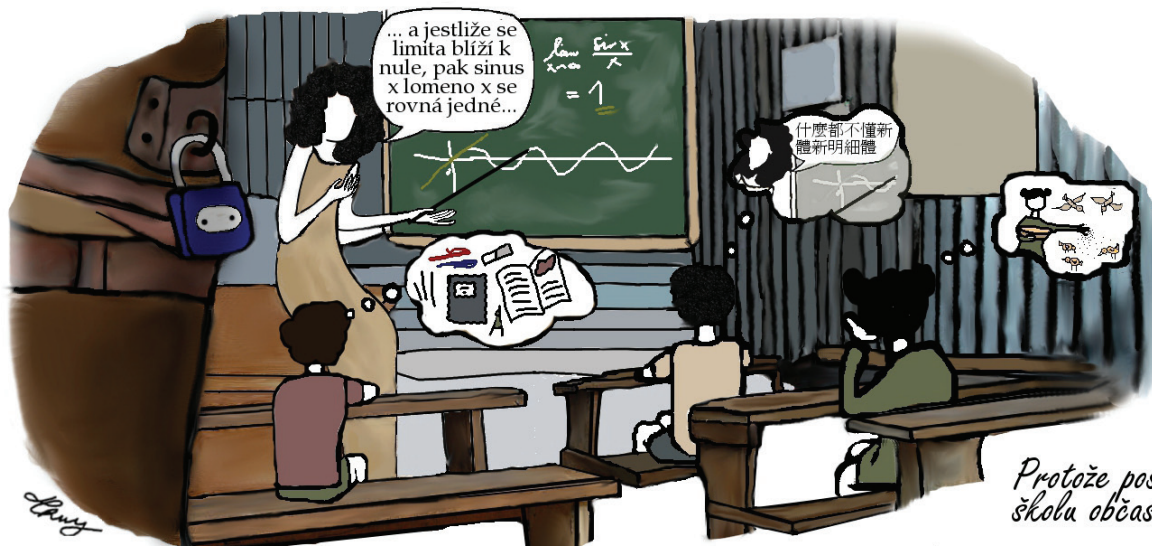
Pavel Reisenauer. V tomto konkrétním případě ale nejde o představování v pravém slova smyslu. Kromě toho, že je nositelem řady významných novinářských cen (např. cena K. H. Borovského) a autorem několika knih, už přes dvacet let dodává osobitou tvář týdeníku Respekt. Už dvě desetiletí tak poměrně zdařile napomáhá vytvářet prizma, kterým je vnímána česká politická scéna. Jak praví úvod k Reisenauerově knize 209 kreseb a 33 obrazů, „to první, co bývá vidět z Respektu na novinovém stánku, je vždy titulní kresba Pavla Reisenauera. Někoho přitáhne, dalšího pobaví a rozveselí, jiného rozčílí, ale prakticky nikoho nenechá lhostejným.“

NÁSLEDUJE VAROVÁNÍ

Ačkoli je výstava podle svých tvůrců oslavou kritického ducha a svobody projevu a snaží se o maximální objektivnost, sama politická karikatura už z definice objektivní není. O tom koneckonců svědčí i fakt, že jsou v některých zemích na karikaturisty podávány žaloby, a to nejenom ze strany osobně dotčených politiků. Politická karikatura je zkrátka užitečnou, ale přece jenom kontroverzní černou ovčí žurnalistické rodiny. Proto je třeba výstavu a díla jí zprostředkované vnímat taková, jaká jsou: jako subjektivní výpovědi umělců o tom, jaký je svět kolem nich. Pokud bude tento základní požadavek splněn, redakce Chronicle pevně věří, že výstava delegátům rozšíří obzory, v rozumném měřítku je vzdělá a zároveň je pobaví. Praktická poznámka na konec: výstavu je možné navštívit do 16. března.

Lucie Ottingerová

KOMIKS

Významná výročí: na co nezapomínat

Datum	Místo	Událost	Datum	Místo	Událost
30. 1. 1933	Výmarská republika	Adolf Hitler byl jmenován říšským kancléřem. Přesně devět let poté odhalil své plány na zničení židovské rasy.	7. 2. 1979	Brazílie	Zemřel válečný zločinec a „lékař“ Josef Mengele, zvaný Anděl smrti. Za druhé světové války prováděl pokusy na Židech v koncentračním táboře Osvětim.
3. 2. 1969	Palestina	Jásir Arafat se stal vůdcem Organizace pro osvobození Palestiny, která má za cíl vytvoření svobodného palestinského státu. V jejím stál až do své smrti v roce 2004.	15. 2. 1991	Maďarsko	Ve Visegrádu proběhl summit představitelů Československa, Maďarska a Polska, který zahájil novodobou spolupráci v rámci Visegrádské skupiny.
4. 2. 1942	Protektorát Čechy a Morava	Reinhard Heydrich ve svém tajném projevu vyložil plán na konečné řešení české otázky, tedy na úplnou germanizaci českého obyvatelstva.	16. 2. 1942	neuvejeno	Narodil se bývalý diktátor Severní Koreje Kim Čong-il. Stejně jako nevíme, kde se narodil, nevíme ani, kde 17. prosince 2011 zemřel.

O ČEM JEDNÁME

Zhroucené státy: jak pomáhat a proč?

» pokračování ze str. 3

PROČ SE TÍM ZABÝVAT?

Mnozí by se mohli ptát, proč má mezinárodní společenství zasahovat do vnitřních záležitostí zhroucených států. Racionálních kladných odpovědí ale nalézáme hned několik. Vlády těchto zemí nejsou samy schopny uhlídat bezpečnost ve svém státě, nepřímo ohrožují celý region terorismem, neřízenou masovou migrací či rozmachem pašování zbraní. Ve zhroucených státech bývá sociálně-hospodářská situace zpravidla kritická a úroveň dodržování základních lidských práv ještě horší. Země vedoucí v indexu zhroucených států jsou dále zpravidla významnými příjemci mezinárodní rozvojové i humanitární pomoci, jejíž konečná distribuce však bývá právě kvůli absenci skutečné státní moci po právu zpochybňována. Když tedy neposkytneme účinnou pomoc, dočká se svět někdy konce pirátství v somálských mořích, opravdového omezení obchodu se zbraněmi a drogami či útlumu hrozby terorismu?

JAK POMÁHAT?

Za správnou a dostačující odpověď můžete počítat s Nobelovou cenou míru, zatím se však musíme spokojit

„Ve zhroucených státech bývá sociálně-hospodářská situace zpravidla kritická a úroveň dodržování základních lidských práv ještě horší.“

se zobecňujícími tezemi. V těch nejhorších případech je dříve nebo později

nevyhnutelná mezinárodní vojenská intervence, která sice před světovou veřejností obecně populární nebude, ale podaří-li se zamezit podobným fiaskům, jakým byla nečinnost modrých přileb ve Rwandě, pak za to nasazení jednotek určitě stojí. V klidnějších státech se poté dá zahájit sekundární (tedy v podstatě středoškolské) vzdělávání budoucí administrativní síly a započít proces budování efektivních institucí. Finanční pomoc je nutná v oblasti stabilizace měnových kurzů, protože ty hrají zásadní roli v otázce zahraničního obchodu - za

pozornost určitě stojí například fakt, že již dva roky se na území Zimbabwe obchoduje snad všemi měnami kromě zimbabwského dolaru, který dosahoval takové hyperinflace, že ji ani přední světové instituce nedokázaly změřit (např. časopis Forbes udává za rok 2008 hodnotu $6,5 \times 10^{108}$ procent).

ECOSOC V AKCI

Jak vyplývá z předchozího odstavce, je často zapotřebí poskytnout jak rozvojově-humanitární, tak i vojenskou pomoc. Stabilizace zhroucených států je tedy komplexní téma, které by mohlo být projednáváno snad každým orgánem Modelu OSN. V letošním ročníku vychází souhra bodů agendy s Radou bezpečnosti, která se bude mimo jiné zabývat bezpečnostní situací v Adenském zálivu. Toto téma tak bude jedním z těch, které otestují tolik žádanou a potřebnou spolupráci v rámci jednotlivých delegací.

Filip Chráska

SPRÁVNÝ DIPLOMAT NEVÍ JENOM CO ŘÍCT, ALE TAKÉ KDY TO ŘÍCT, JAK SE SPRÁVNĚ ZACHOVAT A JAK SE VHODNĚ OBLÉKNOUT.

Již 17. února od 17 hodin proběhne v Americkém centru Interaktivní seminář etikety. Pro další informace ohledně semináře, návštěv ambasad či jiných doprovodných akcí sleduj webové stránky www.studentsummit.cz či Facebook.

Staň se mistrem společenského chování i ty!

Pár tipů pro úspěšné vyjednávání

» pokračování ze str. 1

Přestože faktografická znalost projednávané otázky se samozřejmě hodí, jedna věc je nesčetněkrát důležitější – znát postoj „svého“ státu. Jen tak totiž můžete vědět, o co máte při vyjednávání vlastně usilovat. Spíše než odborné články tedy v rámci přípravy studujte vyjádření svých čelních představitelů.

Znát své zájmy je základ, dobrý diplomat je ale musí být schopen seřadit podle důležitosti. Z jakého požadavku neustoupím? Co můžu naopak s klidným svědomím obětovat? Co bych prosadil rád, ale přinejhorším se bez toho obejdu? Na tyto otázky je nutné znát odpověď ještě před začátkem jednání! Na seznamu priorit také nesmí chybět položka, na niž se bohužel často zapomíná: otázka toho, jak moc se vlastně chcete na něčem dohodnout. Jedním z potenciálních výsledků

„Přestože faktografická znalost projednávané otázky se samozřejmě hodí, jedna věc je nesčetněkrát důležitější – znát postoj „svého“ státu.“

každého jednání je totiž „nic“, tedy že k žádnému kompromisu nedojde. Je nezbytně nutné se rozhodnout, kam tento výsledek spadá na škále úspěch-neúspěch. Často i dokument, který by se vaší vládě asi moc nelíbil, je lepším výstupem než nic. U problémů, které vás naopak příliš nepálí, může být absence jakéhokoliv usnesení výhodnější než dokument, jenž by vaše zájmy poškozoval.

VYJEDNÁVÁNÍ NENÍ ARGUMENTACE

Můžete představit neefektivnější řešení problému a silné argumenty, proč bude fungovat, a přesto se tato vaše snaha může zcela minout účinkem. Smyslem vyjednávání je totiž prosazování zájmů. O jeho strategiích se píše celé knihy, my zde načrtneme alespoň dva základní přístupy. První variantou je nadsazení vašich požadavků. Tím získáte prostor pro ústupky a zároveň jakýsi kapitál, prostřednictvím něhož můžete přesvědčit k ústulkům své partnery. Druhou možností je představení vaší nejlepší nabídky, tj. návrhu kompromisu přijatelného jak pro vás, tak i pro ostatní (k tomu je potřeba rámcově znát jejich zájmy). Z tohoto návrhu už výrazněji neustupujete. Nedá se říci, který z těchto přístupů je lepší. To vždy záleží na okolnostech, vaší nátuře a státu, který zastupujete.

Nic z výše řečeného neznamená, že argumentace do jednání nepatří. Patří, ale musí mít poněkud specifický charakter. Jejím cílem je dokázat, že daný požadavek je pro vás klíčový, a že z něj tedy nemůžete ustoupit. Čím přesvědčivější budete, tím dříve vaši partneři pochopí, že v tom či onom bodě bude rozumnější vám vyhovět.

NA CO SI DÁT POZOR

Přestože vy se nejspíš budete ve většině případů rozhodovat na základě racionální analýzy obsahu jednání, ostatní delegáti dost možná nebudou stejně chladnokrevní, a proto je potřeba nepodcenit osobní rovinu. Přátelský delegát bývá zpravidla úspěšnější. V této oblasti vám pomůže znalost protokolu a schopnost diplomaticky vystupovat.

Co platí o formě, ale již neplatí o obsahu. V něm je naopak potřeba jít

si tvrdě za svým. Žádné jednostranné ústupky! Ty nikoho neobměkčí, jen oslabí vaši pozici. Ohlídat si musíte i technickou stránku věci. Časová tiseň před přestávkou či klíčka v jednacím řádu může mít vážné důsledky (pozn. red.: využívání jednacích řádů ve vlastní prospěch jsme se detailněji věnovali v minulém čísle Chronicle).

Na závěr je třeba zdůraznit roli partnerů. Zjistěte si, kdo má v dané otázce podobné zájmy jako vy a intenzivně s ním spolupracujte. Zároveň je potřeba vědět, čí cíle jsou s těmi vašimi neslučitelné, a kdo tedy bude vašim oponentem. Zamyslete se i nad tím, jak si naklonit země „neutrální“, co jim můžete nabídnout výměnou za jejich podporu. Diplomacie totiž stojí na spojenectvích.

Michal Pečeňa

DELEGÁTSKÝ DUEL

Adam Cironis
delegát Ukrajiny

Jaké jsou podle vámi zastupovaného státu největší současné obchodní bariéry a jak je lze nejlépe odstranit?

Odstaňování obchodních bariér patří k jednomu z nejvýznamnějších cílů světového společenství. Jak se k tomuto zajímavému tématu staví dva delegáti ze Světové obchodní organizace (WTO), jedné z mezinárodních institucí, která má k tématu co říci?

Vojtěch Hons
delegát Pákistánu

Liberalizaci světového obchodu velmi pomáhá samotná existence WTO, protože každý člen má určité závazky, které musí naplnit. V minulosti se tak značně snížila cla a došlo k výraznému omezení exportních subvencí v oblasti zemědělství. Jenže kvůli proceduře schvalování dokumentů ve WTO, kdy každá členská země musí souhlasit se všemi částmi navrhované smlouvy, bohužel tato organizace nepředstavuje to

nejlepší prostředí pro odstraňování překážek mezinárodního obchodu. Za stěžejní považujeme zejména bilaterální a multilaterální dohody mezi jednotlivými státy. Ty si musí uvědomit hlavně to, nakolik je liberalizace obchodu důležitá. Ukrajina například zrušila některá vývozní cla, díky čemuž vyvážíme více pšenice. Jsme ale stále ekonomicky vázáni jak na Evropu, tak na Rusko, což nám trochu komplikuje situaci.

Nejvýznamnější devizou Pákistánu jsou nepochybně zemědělské produkty, řadíme se totiž mezi největší vývozců mnoha základních potravin a různých zemědělských surovin. Proto považujeme za nejvíce neblahé bariéry právě regulace a restrikce v této oblasti. Nadsazená cla velkých a silných ekonomik, přičemž největšími „hříšníky“ jsou Spojené státy americké a Evropská unie, vedou k omezení růstu globální ekonomiky jako celku. Vyspělé země

by měly pochopit, že by podle teorie komparativní výhody neměly ubírat prostor v oblasti zemědělství státům, které jim nemohou konkurovat v rovině technologické. „Raison d'être“ (pozn. red.: důvod existence) Světové obchodní organizace je vytvoření zcela svobodného mezinárodního trhu, a proto jsou snahy rozvinutějších zemí o soběstačnost ve všech oblastech lidské činnosti v přímém rozporu s členstvím v této organizaci.

Václav Havel jako Evropan

Naši pozornost v tomto díle výjimečně nezaměříme na analýzu některého z dílčích problémů evropské integrace, nýbrž se na celou situaci podíváme obecněji, optikou Václava Havla, jedné ze skutečných „tváří Evropy“.

Václav Havel roku 1994 přednesl na půdě Evropského parlamentu projev, ve kterém nastínil svůj pohled na evropskou integraci. Ten se opíral o několik základních myšlenek, které se v tomto textu pokusíme představit.

EVROPA JE CELEK

Evropský kontinent Václav Havel chápal jako jedinou politickou entitu. Domníval se totiž, že přes obrovské rozdíly mezi jednotlivými zeměmi existují společné evropské hodnoty, dějiny a tradice. Přirozenou propojenost se v historii snažili mnozí vůdčové přetavit v pevnější svazek. Mocnější tak po dlouhá staletí vnucovali slabším nové pořádky a ostatně celé evropské dějiny se nesly ve znamení pokusů o „násilnou integraci“ (vzpomeňme Římany, Svatou říši římskou, Napoleona či diktátory 20. století).

Havel proto chápal evropskou integraci jako „osudový fakt“ a Evropskou unii jako „velkorysý pokus dát Evropě poprvé v dějinách takový pořádek, který by vyrůstal ze svobodné vůle všech a byl založen na jejich vzájemném dorozumění a společné touze po míru a spolupráci“. Odmítal, že by se EU měla stát „monstrózním nadstátem“, v němž by se veškeré národy a kultury Evropy rozpustily. Chápal ji naopak jako platformu, jež by všem částem Evropy umožnila rozvíjet se a garantovala by základní evropské hodnoty, tedy demokracii, úctu k lidským právům, občanskou společnost a otevřenou tržní ekonomiku.

Za nezbytné považoval rozšíření o postkomunistické země, domníval se totiž, že Evropa byla rozdělena násilně a uměle a že by byl bláhový ten, kdo by věřil, že „klid, mír a prosperita mohou natrvalo kvést jen v jedné části Evropy, bez ohledu na to, co se děje v té druhé“.

DUCH, IDEA, ÉTOS

Prezident Havel nicméně zmínil i stinné stránky evropské integrace, které jsou i po osmnácti letech aktuální a naléhavé. Po prostudování Maastrichtské smlouvy a dalších zakládajících unijních dokumentů sice konstatoval, že „je to naprosto obdivuhodné dílo lidského ducha a jeho racionálního umu“, ale zároveň vyslovil jednu zásadní obavu: „Duchovní, historický, politický a obecně civilizační smysl evropského sjednocovacího procesu je povážlivě zakrýváno otázkami technického, ekonomického či administrativního rázu.“ Havel později tato svá slova označil za provokativní a údajně se obával, zda jej europoslanci nevpískají. Ještě dodal, že „nakonec v mnoha lidech může vzniknout docela pochopitelný dojem, že EU spočívá jen v nekončících dohadách o tom, kolik mrkve smí někdo odněkud někam vyvézt“.

Václav Havel volal po zvýraznění „ducha Evropské unie“ a jeho zpřístupnění širokým masám. Chtěl, aby „všechny mnohasetstránkové smlouvy byly zastřešeny velmi stručným, křišťálově čistým a všem srozumitelným dokumentem“, z něhož by každý na první pohled pochopil, co EU je. Havel své úvahy v pozdějších letech konkretizoval, hovořil o nutnosti vzniku ústavy a odvážných reformách evropských institucí.

Nutno však podotknout, že v tomto smyslu jeho hlas nikdy vyslyšen nebyl. Ani Ústava pro Evropu a už vůbec pak Lisabonská smlouva Havlova přání nevyplnila. „Pochopí-li obyvatelé Evropy, že tu nejde o nějaké anonymní byrokratické monstrum, nemusí se EU

o svou budoucnost obávat,“ uzavřel Václav Havel svůj první projev před europoslanci.

POSUN MYŠLENÍ

Václav Havel své úvahy o nedostatečně akcentovaném „étosu evropské integrace“ ve svém druhém projevu před europoslanci (únor 2000) upřesnil. Po druhé světové válce totiž hodnoty, na základě kterých integrace probíhá, byly všem zřejmé. „Bylo třeba co nejdříve Západ spojovat takřka jakoby technicky,

„Četba Maastrichtské smlouvy stěžejí získá Evropské unii skutečně zapálené příznivce.“

a tím omezovat možnost vzniku a šíření diktatury, jakož i nebezpečí recidivy starých nacionálních konfliktů,“ řekl tehdy. Havel dlouhodobě opakoval, že je třeba Evropu vnímat jako celek, přičemž „cokoli vážnějšího se v Evropě stane, bude mít své důsledky a reflexy v celém jejím zbytku“.

Václav Havel na Evropskou unii pohlížel jako na nositele těch hodnot, kterých si nejvíce vážil, tedy vládlosti, laskavosti, solidarity či pokory. Byl sice idealistou, možná snilkem, ale svou vizi Evropy formuloval jasně. Uvědomoval si mnohé nedostatky současného stavu, ale zároveň byl vždy vděčný za to, že Evropa má poprvé v historii „šanci sebe samu vnitřně uspořádat podle opravdu spravedlivých a demokratických zásad.“ Kdo ví, zda se někdy Evropy podle Havlových představ dožijeme.

Kristián Léko

INZERCE

Čtěte Respekt.cz

- Každý všední den komentované zpravodajství Respekt DJ
- Každý všední den Audit Jana Macháčka
- Sloupky redaktorů
- Multimedia

SERIÁL

KLDŘ: Farma zvířat ještě žije

ibtimes.com

Smrt diktátora Kim Čong-ila v závěru loňského roku opět strhla pozornost celého světa na tuto izolovanou východoasijskou zemi: Korejskou lidově demokratickou republiku. Ač je o tamních poměrech známo jen velice málo, pokusíme se v tomto textu alespoň naznačit, jak severokorejský režim funguje.

Pro člověka ze Západu je velice složité severokorejský režim jakkoli uchopit. Do médií se až na výjimky dostávají výhradně oficiální záběry, tedy fotografie vůdců při obhlídce země či záznamy vojenských přehlídek a severokorejské obdoby spartakiády. Absurdita těchto obrazů mnohdy může vyvolat úsměv a při vhodném zpracování působí komicky. Například stránky „Kim Čong-il se dívá na věci“ po smrti diktátora získaly značnou publicitu, podobně jako video, v němž na pozadí hitu Party Rock Anthem pochodují severokorejské vojáci a další lidé „křepčí“ na oficiálních slavnostech.

Podobně zafungovala i zpráva, že se „prudká sněhová bouře zastavila a nebe začalo rudě zářit nad svatou horou Pektusan jen několik minut před smrtí Kim Čong-ila,“ stejně jako informace o tom, že „led na vulkanickém jezeře Čon v horách na dálném severu popraskal s hlasitým hřměním.“ Jenže severokorejský režim není žádným obskurním skanzem a smích bohužel opravdu není na místě. Je třeba brát ho vážně – Severní Korea je zcela skutečná a navíc se jedná o stát se třetí nejpočetnější armádou na světě, která mimo jiné disponuje i jaderným arzenálem.

TROCHA HISTORIE

Korejská lidově demokratická republika vznikla roku 1948 po konci druhé světové války rozdělením poloostrova podél 38. rovnoběžky. Okupační síly (na jihu Spojené státy, na severu Sovětský svaz) se totiž nebyly schopny dohodnout na sjednocení, a vznikly tudíž dva podobně nedemokratické státy. Jeden z nich se sice hlásil ke komunismu, jinak bychom mezi nimi ale mnoho odlišností nenašli. Korejská válka, která probíhala následně mezi lety 1950 a 1953, znamenala po všemožných peripetiích opětovné udržení dosavadního stavu, tedy existenci dvou států na Korejském poloostrově.

Korejská válka však nebyla ukončena podpisem mírové smlouvy, takže oficiálně mezi oběma zeměmi i nadále trvá válečný stav. Obě země na oficiální úrovni sice žádají sjednocení, ale samozřejmě pod svým vedením. Jihokorejci dokonce pro tento účel zřídili zvláštní ministerstvo, ale zejména mladší generace si takovýto vývoj těžko dokáže představit. Severokorejci každopádně oznámili, že se příměří necítí být vázání, a posledních několik let tak bylo poznamenáno občasnými provokacemi ze severu, například útokem na jihoko-

rejský ostrov Jon-pchjong v listopadu 2010.

Prvním severokorejským vůdcem byl Kim Ir-sen. Během své dlouhé vlády vybudoval totalitní komunistický režim, ve kterém sklobil diktaturu stalinského typu s asijskou tradicí dědičné dynastie. Vládnoucí ideologie se nazývá „čučče“, ale podle kritiků její vzletně formulované cíle a zásady vůbec neodpovídají realitě. Režim staví na propracovaném zakladatelském mýtu, který idealizuje „velkého vůdce“ a jeho rodinu, a legitimizuje tak jejich vládu. Nemůže pak být divu, že korejský lid, po desítky let vedený k bezmeznému obdivu a posvátné účtce ke svým vládcům, velmi intenzivně prožívá jejich smrt.

SPOLEČENSKÉ TŘÍDY

Režim bez větších potíží přežil smrt „velkého vůdce“ Kim Ir-sena v roce 1994 (ten je i takřka dvacet let po své smrti stále chápán jako věčná hlava státu) a předpokládá se, že stejně tak přežije i skon Kim Čong-ila. Jak je možné, že tak tvrdý a izolovaný režim může bez mocenských otřesů viditelných navenek fungovat celá dlouhá desetiletí?

Prvním aspektem může být jakási „asijská nátura“. Jak již bylo řečeno, režim staví mimo jiné na asijských tradicích. Přesněji řečeno je dovádí do extrémů, když na základě nacionalismu, ideje „božského panovníka“ a všudypřítomné ideologie buduje společnost v mnoha směrech připomínající historický japonský fanatismus, který nakonec vyústil v účast ve druhé světové válce. Proto se ozbrojeného konfliktu s KLDŘ celý svět obává.

Je třeba zdůraznit, že severokorejský systém neumožnil vznik těch vrstev obyvatel, které obvykle svrhávají tyranu. Neexistuje střední třída a intelektuálové či studenti jsou pod obzvlášť tvrdou ideologickou kontrolou. Obyvatelstvo je rozděleno do tří základních skupin, které si nijak nezadají s tradičním indickým kastovním systémem. Lidé se dělí dle míry své loajality, která ale pramení již z šedesátých let, kdy k tomuto rozdělení společnosti došlo. Potomci tehdejších podporovatelů režimu dnes tvoří nejvyšší kastu, jež žije v hlavním městě a má přístup ke spotřebnímu zboží, kvalitní lékařské péči, může se vzdělávat a pracovat na dobrých pozicích.

TÁBORY A KOMORY

Členové nejnižší třídy jsou naopak většinou potomky lidí, kteří spolupracovali s japonskými či americkými okupanty či

se jinak režimu znelíbili. Tito lidé žijí v naprosté chudobě na venkově, odkud se do Evropy občas dostanou strašlivé záběry žebrajících dětí či zcela vyhladovělých sedláků, přičemž mezi vši bídou projíždějí armádní vozidla. Když zemi v devadesátých letech postihly hladomory, potravinovou pomoc dostaly přednostně vyšší vrstvy, zatímco na chudém venkově tehdy zahynul až milion lidí hladu.

Režim navíc nižší třídy udržuje ve strachu „třigeneračními tresty“, kdy za ideologické prohřešky není trestán pouze jejich pachatel, ale také jeho rodiče a děti. Čas od času se některá vesnice vzbouří a pokusí se o odpor, jelikož už nemůže snášet nedostatek jídla a zvůli všudypřítomných vojáků. Jak nicméně podotkli uprchlíci ze země, tyto pokusy vždy končí zásahem armády, srovnáním vsi se zemí a vyvražděním jejích obyvatel, popřípadě jejich odvezením do koncentračních táborů. V těch režim podle Amnesty International zadržuje statisíce až miliony lidí, přičemž jsou spolu s „třidními nepřáteli“ zavírány i jejich děti a další příbuzní. BBC dokonce prokázala, že v jednom z táborů jsou na věznicích testovány chemické zbraně v plynové komoře. Nutno ještě podotknout, že mezi elitami a absolutní chudinou existuje jakási „střední třída“, jež má díky loajalitě k režimu většinou co jíst, má „normální“

Za ideologické prohřešky není trestán pouze jejich pachatel, ale také jeho rodiče a děti.

práci a většinou i byty ve městech. Rozhodně však nejde o střední třídu v evropském či americkém kontextu.

ORWELL V PRAXI

Stejně jako ve slavném románu 1984 tak funguje rozdělení společnosti na tři třídy, kdy „obyčejní lidé“ nemají vlastně žádná práva ani majetek (vše je na přiděl, soukromé vlastnictví ani podnikání neexistuje, internet je tabu a je zapovězeno i vycestování ze země), zatímco „vnitřní strana“ si pochutnává na kvalitních potravinách a pracuje na vysokých pozicích. Jenže oproti utopické představě George Orwella severokorejské vůdci studují na drahých evropských školách, unášejí herečky, milují hollywoodské thráky a jejich účty za koňak jdou do statisíců dolarů. Orwellova doktrína z *Farmy zvířat*, podle které „všichni jsou si rovni, ale někteří jsou si rovnější“ se zde uplatňuje v praxi.

Kristián Léko

Halík: „Evropské sjednocení musí pokračovat“

» pokračování ze str. 1

Čistě hypoteticky, kdybyste nebyl římským katolíkem, jaké náboženství by vás dokázalo oslovit?

(smích) Tohle je opravdu velmi hypotetická otázka. Křesťanství vyrůstá z židovství a některé proudy židovství jsou pro mě inspirující. Mám ale i mnoho buddhistických přátel a i buddhismus v sobě nese mnoho podnětných prvků. **Na PSS se zabýváme především mezinárodními vztahy, mezinárodní politikou. Jedním z hlavních témat posledních měsíců byly události v arabském světě. Jak reálně vnímáte riziko radikální islamizace Lybie, Egypta, popř. dalších států?**

To, že náboženství bude v současném světě hrát velmi významnou úlohu, je realita. Dnes neexistuje žádný politický konflikt, ve kterém náboženství nebylo nějakým způsobem angažováno. Náboženství nese obrovský potenciál energie, náboženské symboly jsou nabity významnými obsahy. Tato energie může být použita k dobrému i ke zlému. V našem světě jsme často svědky jejího zneužívání, extrémem jsou samozřejmě pak projevy terorismu, ospravedlňované často islámem.

Jakým způsobem se bude islám v nových podmínkách vyvíjet, je otevřená otázka. Myslím, že nikdo, včetně představitelů islámských stran, není schopen to předpovědět. Záleží na mnoha okolnostech – na tom, jak se bude vyvíjet islámská teologie, výklad koránu. Dále záleží samozřejmě i na tom, jaká bude celková spokojenost těchto zemí. Nespokojenost podněcuje destruktivní prvky, naopak tam, kde je prosperita, jsou posilovány mírotvorné prvky náboženství.

Za předpokladu, že by získal navrch konzervativnější výklad, jaké důsledky by to mohlo mít pro zbytek světa a zejména křesťanské země?

Samozřejmě by to mohlo mít katastrofální důsledky, protože náboženství může zesilovat politické konflikty. Právě proto je třeba tomu předcházet dialogem mezi náboženstvími. Zde může katolická církev sehrát nesmírně důležitou dějnotvornou úlohu podobnou té, kterou sehrála při rozpadu římské říše, kdy mnohým mladým národům předala nejenom svou víru, ale také kulturní dědictví antiky. Myslím, že katolická církev je dnes jedinou institucí, která má mnoho společného jak s mono-teistickým světem islámu, tak se západním sekulárním světem, který se vynořil z lůna křesťanské civilizace. Může proto podat ruku na obě strany a být jistým

tlumočníkem mezi těmito dvěma světy, které si dnes velmi málo rozumějí.

Ve svých vystoupeních se vyjadřujete k událostem překračujícím rámec náboženských záležitostí. Cítíte se jako veřejně činná osoba? A jaký je vůbec obsah tohoto pojmu?

Připomínám, že svým původním vzděláním a praxí jsem sociolog. Dále se léta věnuji mezináboženskému a mezikulturnímu dialogu. Domnívám se, že má odbornost a mé životní zkušenosti mně umožňují něco ke stavu společnosti kvalifikovaně říci. Všechny své zahraniční cesty a veškerá studia jsem nedělal proto, abych se ověřil nějakými tituly, ale proto, abych vědomostmi a zkušenostmi sloužil naší společnosti. Proto se cítím povinen do debaty přispívat.

Pojem „public intellectual“ je na Západě obvyklý. Historicky tato role angažovaných intelektuálů - vzdělavců, kteří nezůstávali jen ve slonovinové věži z vědy, ale kteří se cítili morálně zavázáni vstupovat také do veřejné debaty - vychází zejména z francouzské tradice; sám pojem intelektuál vznikl v době dreyfusovy aféry, kdy se část francouzských intelektuálů postavila proti antisemitské kampani. Nemyslím si, že by intelektuálové měli být jakýmiś mesiáši a nebo si na ně hrát. Proti platónskému konceptu krále-filosofa je zejména v moderním světě možné vznést mnohé námitky. Nicméně pro demokracii je veřejná debata o podstatných otázkách nesmírně důležitá a vzdělaní lidé mají nejenom právo, ale i povinnost se této debatě účastnit a obohacovat ji.

V souvislosti se zuřící světovou hospodářskou krizí se začalo hovořit i o určité krizi morální. Vidíte nějaké její znaky v současné společnosti?

Já si dávám pozor, abych neupadl do moralizujícího klíše, protože nářky na mravní rozpad provázejí lidstvo mnoho tisíců let. Na druhé straně je nesporné, že současná ekonomická krize má své civilizační a morální kořeny.

„Neexistuje politický konflikt, kde by nebylo angažováno náboženství.“

Nacházíte tedy nějaké oblasti, kde bychom mohli společně hledat řešení?

Nesporně. Myslím, že je třeba využívat všech zdrojů, které mohou vést k morální inspiraci a morální výchově. Tady mají církve jistě svoji nezastupitelnou úlohu, ale odpovědnost nemohou nést samy. Naší společnosti chybí zejména kultura práva. Protože lidé, kteří mají

být správci práva – od policie přes soudy po zákonodárce a vrcholné politiky – tuto roli v mnohém neplní. Korupce a nedostatky v legislativě způsobily mnoho zla. Největším zlem je vyčerpání kapitálu důvěry v český politický systém.

Ovšem demokracie a svobodná společnost nutně předpokládá určitou mo-

rální úroveň. Jeden z prvních teoretiků demokracie Alexis de Tocqueville po svých studiích v USA došel k názoru, že úrodnou půdou americké demokracie je americká religiozita a občanská společnost. Řekl, že zatímco diktatury si mohou vynutit dodržování práva silou, svobodná společnost potřebuje morální ochotu dodržovat zákony.

Každý den nás zaplavují zprávy o tom, že se rozpadá eurozóna, a že to možná znamená konec celého evropského integračního procesu. Vy se evropskou kulturní identitou dlouhodobě zabýváte. Existuje stále možnost docílit určité jednoty? Existuje evropský démos, který nakonec vytvoří politický celek?

Jsem hluboce přesvědčen, že Evropská unie současnou krizi přežije a že ji přežije i euro. A nejen, že přežije, ale že se v této krizi evropská jednota nakonec upevní. Vidím i ochotu řady zemí Evropské unie chovat se vzájemně solidárně, což je významný signál pro bu-

že se budeme stále více dostávat do područí Ruska. To je stále velmi nebezpečným elementem současného světa a ruské imperiální nároky a touha si určitým způsobem opět připoutat bývalé kolonie se určitě velmi raduje ze všech euroskeptických řečí a nálad.

Stále zdůrazňuji, že proces evropského sjednocení, který musí pokračovat

a musí se prohlubovat (protože projekt ekonomického sjednocení předběhl nutné sjednocení politické), nemůže zůstat pouze v rovině administrativní a ekonomické, ale musí zahrnovat i proces kulturní. Jistě, vytváření společného evropského vědomí je dlouhodobý proces a neexistuje hotový evropský démos. Ale zejména na mladé generaci studentů vidím – ano, to jsou evropané. Jejich vlastenectví má charakter zodpovědnosti za zemi a nikoli šovinistického nacionalismu, který by chtěl zbožštit národnost a postavit národní identitu do opozice k Evropě a ostatním národům. Myslím si, že je třeba se odpoutat od nacionalismu devatenáctého století, který způsobil tolik zla ve století dvacátém a je potřeba vidět vlastní národ a jeho kulturní specifika v širším evropském kontextu. Skutečnost, že bude zákonitě slábnout úloha národních států pro mě nepředstavuje nic znepokojujícího.

Samozřejmě to s sebou ale nese velké problémy, protože dosavadní systém demokracie byl střížen na úroveň národních států a bude obtížné vytvořit nový politický model adekvátní novým politickým útvarům, které se v budoucnosti zákonitě prosadí. Nemyslím si, že by bylo dobré Evropě předkládat nějakou ideologii, ale je třeba pečovat o její kulturně-duchovní klima, a to zejména dialogem mezi „sebekritickým“ křesťanstvím „sebekritickým“ sekulárním humanismem, jak o něm mluví současný papež Benedikt XVI.

Tomáš Jungwirth

MODEL OSN ●

Rada bezpečnosti – UNSC

pod patronací Karla Kovandy

Třetí workshop se pro delegáty v UNSC nesl ve znamení tří témat: dokumentů Rady bezpečnosti, obecného strukturování jednání a problémové thajsko-kambodžské hranice. Ke spokojenosti předsednictva se delegátům nakonec v závěrečném jednání podařilo zužitkovat informace nabyté ze všech tří oblastí.

HLAVNĚ STRUKTUROVANĚ

Minulé přípravné setkání zahájila předsedkyně UNSC seznámením s dokumenty reálné i naší simulované Rady. Následná přednáška Michala Pečení se věnovala soupeření Thajska a Kambodže o sporná území, a umožnila tak delegátům ověřit si své znalosti osvojené

z backgroundů. V aktivitě zaměřené na strukturu jednání byli delegáti nuceni odložit své politické zájmy a přesunout se do pozice poradců. „Svým“ velvyslancům pak museli na základě přepisu jejich posledního jednání rozpracovat

téma vyslání mise OSN, výsledek poté graficky vyjádřit a obhájit před zbytkem Rady. Po této aktivitě pak následovalo jednání, během kterého delegáti uplatnili vše, co se za celý den dozvěděli, aby následně vytvořili a schválili komuniké.

Program workshopu

- argumentační hra
- přednáška: Odpovědnost chránit
- jednání: Odpovědnost chránit

ODPOVĚDNOST ARGUMENTOVAT

Na čtvrtém workshopu se Rada v rámci postupného rozšiřování delegátských dovedností zaměřila na oblast správné argumentace a následně se bude věnovat přednáškou i jednáním široce diskutovanému tématu. Tím je Odpovědnost chránit, jinak známá také jako R2P (Responsibility to protect).

Matouš Hruška

Hospodářská a sociální rada – ECOSOC

pod patronací Jana Švejnara

Předvánoční přípravné setkání delegátů ECOSOC bylo věnováno projednávání druhého bodu agendy: řešení problematiky drog v mezinárodním organizovaném zločinu. Jelikož šlo již o druhé kolo jednání, zapojili se téměř všichni delegáti a ukázaly se nové talenty diplomacie, jako například delegáti Austrálie, Itálie či Červeného kříže.

RÉTORICKÁ PRŮPRAVA

Na začátek odpoledního programu si předsednictvo pro delegáty přichystalo průpravu v rétorice a improvizaci. Vyloučení delegátů mělo předstoupit před plénum a vystříhnout minutový projev k situaci, která jim byla zadána prostřed-

Program workshopu

- Jednací řád pro pokročilé
- jednání o zhroutěných státech
- představení IV. bodu agendy

nictvím promítané fotografie – delegáti se tak museli vžít do role Václava Klause, Kim Čong-ila nebo Miss Universe.

MEZINÁRODNÍ OCHUTNÁVKY

Velká pochvala patří také všem delegátům, kteří se více než dobře zhostili přípravy jídel ze svých národních kuchyní. Výborné bylo chilli con carne z Mexika, argentinská polévka, francouzský koláč i spousta dalších dobrot. Nejoriginálnější

ším si dovoluujeme označit delegáta Velké Británie, který přinesl vánoční pudink a měl v úmyslu jej dle tradice zapálit, což ovšem předsednictvo z bezpečnostních důvodů nemohlo povolit.

CO ECOSOC ČEKÁ DNES

Delegáti dnes začnou projednávat problematiku zhroutěných států, které je věnován i článek v tomto vydání Chronicle (viz rubrika O čem jednáme). Jako poslední bod agendy bude představena otázka odstraňování bariér v mezinárodním obchodě mezi rozvojovými a vyspělými státy.

Filip Chráška

Rada pro lidská práva – HRC

pod patronací Kateřiny Sequensové

Program workshopu

- co ještě nevíme a měli bychom vědět: úvod do III. bodu agendy
- cvičné jednání

nání, které zvládl vskutku se cítí a všem tak názorně dokázali, kolik se toho od prvního workshopu již naučili. Pochvalu si zaslouží především zástupci Indie, Gabonu, Číny a Somálska, kteří hájili zájmy svých států s vervou a umem pravicových ambasadorů.

A když už je řeč o Vánocích a tradicích, nelze opomenout ani specialitu HRC, která tyto dvě věci neodmyslitelně spojuje. Tou je Degustace dle regionů, tedy aktivita, v jejímž rámci každý delegát

přinese tradiční pokrm či pochutinu svého státu. Tak i letos proměnila jednu z mnoha poslucháren na VŠE v multikulturní hostinu, kde žádný mlsný jazyček nepřišel zkrátka.

CO NÁS ČEKÁ A NEMINE

Ani během čtvrtého workshopu se v HRC nebude pospávat a lenošit. Na řadě je třetí bod agendy, který delegáti zavede do problematiky ochrany lidských práv v kontextu mezinárodní pomoci. Speciálně bude pozornost zaměřena na zvláštní zpravodaje OSN a chybět nebude ani náročná diplomatická jednání.

Šárka Oštdalová

Poslední workshop roku 2011 se stal přirozeně i workshopem vánočním. A jakou nadílku svým účastníkům přinesl? Program Rady pro lidská práva byl skutečně nabitý. Do aktuálního dění ve světě lidských práv zasvětily osazenstvo HRC delegátky Jižní Koreje a České republiky. Poté následo-

vala prezentace o v pořadí již druhém bodu agendy, který se v letošním roce zaměřil na práva leseb, gayů, bisexuálů a translidů.

CO NADĚLILY VÁNOCE

A co bylo dále? Vánoční workshop delegátům nadělil první velké cvičné jed-

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu – UNESCO

pod patronací Michala Beneše

Kde začíná lidský život? A kde končí? Je důležitější výzkum, nebo lidská důstojnost? Takové a další otázky si pokládali delegáti UNESCO na třetím přípravném setkání. Jeho ústředním tématem byl kontroverzní výzkum kmenových buněk a diskuze tak často nabývaly až těžce filosofických rozměrů.

BÝT ČI NEBÝT?

Na minulém workshopu se po krátkém shrnutí informací o projektu Dědictví UNESCO delegátům otevřel zcela nový svět bioetiky, místa střetu mezi vědou a kulturou. Přednáška uvedla delegáty do tématu a po několika krátkých váhavých okamžicích se nakonec

do jednání s vervou zapojila většina států. Delegáti se rovněž dozvěděli základní informace o dokumentech OSN a o tom, v jakých situacích a jakým způsobem je použít. Workshop byl zakončen dynamickou hrou zaměřenou na procvičení řečnických, improvizčních a snad i hereckých schopností. Delegáti, předsednictvo, ale i vedení projektu, které se k hráčům připojilo, si užili nezapomenutelné chvíle zábavy.

DNES NEJENOM O SEXU

Na předposledním workshopu se delegáti seznámí s kontroverzní problematikou sexuální výchovy v rámci preventivního vzdělávání. Co všechno

Program workshopu

- interaktivní přednáška: problematika sexuální výchovy v rámci preventivního vzdělávání
- Jednacím řádem skrz naskrz
- jednání nad bodem agendy

sexuální výchova obnáší? Máme na ni právo? Na co je důležité klást důraz? Jak se k těmto otázkám staví UNESCO? Nechme se překvapit, jak se s touto problematikou delegáti vypořádají.

Thu Thuy Truong

Program OSN pro životní prostředí – UNEP

pod patronací Jiřího Drahoše

Program workshopu

- seznámení s dokumenty PSS
- prezentace k otázce energetiky
- debatování v rámci regionů
- jednání k bodu III. bodu agendy

Kdo by na předvánočním workshopu čekal ticho, klid a ospalou náladu, ten by se divil. Ať už během návratu rétoriky či během jednání k druhému bodu agendy, delegáti ukazovali aktivitu, snahu se zapojit a často až ohromující touhu mluvit. Nejlepší delegáti pak byli na závěr vyhlášeni.

MÁTE SLOVO, MLUVTE

Ne každý však může být hned nejlepší a ne pro každého je jednoduché mluvit před lidmi. Právě odstranění tohoto problému byla věnována počáteční část odpoledního programu. Polovina delegátů plénu postupně přednesla připravené aktuality ze světa, druhá půlka si zase zkoušela, jak těžké je bez přípravy

mluvit k předem ohraničenému tématu. Následovala prezentace k druhému bodu agendy. Tím byl nadměrný rybolov, o kterém delegáti v další části také jednali. Začátek byl sice pomalejší, ale jednání se velice rychle rozjelo a kulminovalo v závěru, kdy po vystoupení zástupců Polska a British Petroleum musel předsedající sáhnout dokonce k omezení

délky projevu. Celkově se ukázalo, že v UNEP je mnoho schopných delegátů a osobností s velkým potenciálem, kteří se nepochybně budou více zapojovat do debat i v budoucnu.

JAK ONO TO JENOM BUDE

Dny se již pomalu prodlužují a čtvrtý workshop je tady! Co se tedy bude dít? Nejprve trochu složité, ale velice potřebné seznámení s rezolucemi, deklaracemi a dalšími typy dokumentů. Poté přijde prezentace k energetice a na závěr se rozvine debata v regionech a jednání k tomuto bodu agendy.

Ondřej Srb

Světová obchodní organizace – WTO

pod patronací Pascala Lamyho

Synonyma pro novodobé, Vánoce jako jsou shon či honba za dárky, jsou více či méně upřímná. Ve WTO však byla na prosincovém přípravném setkání cítit ta „pravá“ podstata Vánoc – radost, smích a souznělost. Nebránila jí dokonce ani absence předsedkyně WTO, jež se tou dobou účastnila jednání reálné Světové obchodní organizace v Ženevě.

BUĎME TAKÉ PŘÁTELI

Vzácný, vzdělaný, vtipný a milý host – ať už jakýkoliv – byl tentokrát ušetřen ve prospěch populární interaktivní hry Monopolní mafie, jež slavila svou premiéru předešlý ročník PSS a jež čerpá ze slavné hry Městečko Palermo. Delegáti se v ní vžili do rolí malých firmiček, o jejichž

zničení usilují zlé nadnárodní korporace, banky, antimonopolní úřad a jiné hrůzostrašné instituce. Předsednictvo si tuto aktivitu velice oblíbilo a nezbývá než doufat, že s nimi toto nadšení sdíleli i samotní účinkující. Příjemným vánočním zpestřením byla i recepce, na kterou měli delegáti tradičně za úkol přinést ochutnat něco málo z umění svých maminek. Našli se však i tací, kteří speciálně pro tuto příležitost upekli vlastní cukroví. Všem patří ohromné díky za úžasnou atmosféru!

EUROTRABLE

Ani před čtvrtým workshopem předsednictvo nezahálelo a přichystalo pro delegáty zajímavého hosta. Tentokrát má pro WTO přichystanou přednášku Martin

Program workshopu

- informace o programu workshopu a ministerské konferenci v Ženevě
- host: Martin Slaný seznámení s usnadňováním obchodu
- jednání nad usnadňováním obchodu
- seznámení s prověrkami obchodní politiky

Slaný, ředitel Sekretariátu prezidenta republiky. Ten delegátům vysvětlil komplikovanou situaci krize eurozóny.

Vojtěch Fiala

MODEL NATO ✦

Looking forward to the NAC

Model NATO has already moved to the second half of its preparation time and so there was no time to lose in the third workshop. The ambassadors had to face difficult situations and they knew the stakes were high.

To prepare themselves for the difficult roles they would soon have to play, the ambassadors had a lecture on debating in English with a former debating champion. To spice up the preparatory phase a little bit, they went on to play a game called the Balloon. The ambassadors first chose a person from the given list and

then had to give arguments why this person should stay in a hot-air balloon about to crash. Only two of them could be saved. It was impressive to observe how the ambassadors tried to persuade each other, and difficult to choose the winners. Later on, a lecture on NATO-Russia relations took place with Jakub Kulhánek as the speaker and an expert

in the field. Using a vivid metaphor, he managed to explain the process of evolution of the NATO-Russia relationship as well as its impact on today's world.

HARD TIME WITH RUSSIA

The first formal NATO debate followed. The ambassadors started with the complex topic of Russia. They needed to find common ground with the delegate of the country in order to be able to cooperate on issues such as Afghanistan, fight against terrorism or joint missile defence system. Both the Russian ambassador and NATO countries confirmed the need and willingness to co-

operate, however, further specifications thereof are required. The negotiation itself was rather interesting. At first, the ambassadors seemed a little hesitant as to what they should discuss but the discussions heated up soon enough.

LOOKING FORWARD TO...

During the fourth workshop, there will be a lot more to be done. We will welcome an honorable guest from the American Center who will speak on the topic of NATO and the East. The new role of NATO will be discussed

„At first, the Ambassadors seemed a little hesitant as to what they should discuss, but the discussion heated up soon enough.“

and there will be another formal debate introduced in order to give the ambassadors the space to learn to speak in public, so there is no one silent in the room during the conference. Some background information about the topics discussed can be found on the Model NATO website.

Alena Zikmunodová

Future of NATO

Many have said NATO lost its purpose with the dissolution of the Warsaw Pact. Nevertheless, it has been playing an important role in the twenty years which followed. And there are more challenges to be tackled in the upcoming era.

NATO was founded in 1949 to protect the Western countries against the threat newly arisen from the East. In 1956, the Soviet Union formed the Warsaw Pact which soon became the Alliance's archenemy. However, the Cold War never gave the two adversaries a chance for direct confrontation. After thirty five years of war preparations, the Warsaw Pact was dismissed and NATO lost its fateful foe.

NEW SET OF CHALLENGES

Accordingly, it was believed that NATO lost its main purpose as well. However, soon after the Soviet bloc fell apart, new threats and challenges emerged. Soon enough, NATO began to be viewed as a guardian of its members' territorial integrity. In essence, the Alliance needed to transform from a military tool-box to a broader security community. Nevertheless, in order

to stay effective, NATO needed a concept which would maintain equilibrium between the territorial idea of security at home and capability to attack abroad. The first post-Cold War opportunity to show NATO's strength and unity presented itself in the form of the Serbian crisis of 1999 which resulted in the Alliance's decision to intervene. The Czech Republic, Poland and Hungary have been full members for less than two weeks when the Operation Allied Force was launched. The Alliance stepped into the conflict both to help the Kosovars and to stabilize the Western Balkans region. In this mission, the new role of NATO in the 21st century showed its face for the very first time.

BEYOND THE HORIZON

Even though the missions in the Western Balkans presented a very important step in NATO's transformation following the end of the Cold War, Afghanistan proved to be the defining one. Not only did it signify a clear shift towards the „out-of-area“ concept, it also witnessed the first official invo-

cation of Article 5 of the Washington Treaty. As a consequence, the Alliance got the chance to demonstrate its practical utility. Afghanistan was the biggest challenge and the main topic on NATO's agenda for eight years, until the allies launched Operation Unified Protector in attempt to stabilize Libya and support the opposition to Qaddafi. In this particular mission, NATO member states in effect aimed at protecting their own stability (due to import of raw materials from Libya and the country's proximity) The most important payoff of the whole out-of-area strategy is that even when the countries are at war, its citizens are not impacted and there is no need to build a home front. It focuses on ensuring security of problematic areas before the territorial integrity of NATO member states can be threatened. In conclusion, as we can see, NATO is absolutely capable of securing our territorial defense as well as of fighting terrorism beyond the transatlantic region.

Kateřina Pleskotová

Evropská sedmadvacítka se poprvé sešla na PSS

Evropští ministři na minulém workshopu poprvé zasedli do svých křesel a okusili strasti i slasti zastupování svého státu na evropském poli. Jaký byl jejich program? A co je čeká na dnešním workshopu?

Program prvního přípravného setkání zahájila ředitelka AMO Maria Staszkiwicz. Jejím úkolem bylo představit strukturu a fungo-

vání Asociace pro mezinárodní otázky. Nejednalo se však o jednostranný monolog, neboť byli zapojováni i jednotliví delegáti. Poté, co se každý z nich v ně-

kolika větech představil, se rozproudila diskuze o neziskových organizacích na obecné rovině. Mají nějaký význam? Co je cílem jejich působení? Jak těchto cílů dosáhnout? To je pouze výše otázek, na které delegáti hledali odpovědi.

POPRVÉ V AKCI

Dalším bodem na programu byla hra, díky níž si delegáti ověřili své skutečné vyjadřovací a argumentační schopnosti. Dozvědět se téma svého vystoupení a hned jít na věc. Bez přípravy a bez zbytečných odkladů. To byl jejich úkol. Objevovala se zde i taková zadání, jako nezávislost Skotska na Spojeném království či přijetí Ukrajiny do EU. Ostatní delegáti pak formou hlasování vybrali z předstoupené trojice toho nejlepšího a poslali ho do dalšího kola. Na úplný vrchol pyramidy se nakonec proboujela paní ministryně Kypru. Výkony řečníků po celou dobu komentoval David Petrbok, bývalý hlavní koordinátor Pražského studentského summitu. Struktura projevu, kvalita argumentace, oční kontakt či správné tempo řeči – nic z toho neuniklo jeho pozornosti, a dele-

gáti tak získali cennou zpětnou vazbu, která jim napověděla, na čem do budoucna zapracovat.

Odpolední program zahájil svým vystoupením poslanec Viktor Paggio, který delegátům předal své zkušenosti z Výboru pro evropské záležitosti. Debatoval s nimi především o možných řešeních finanční a politické krize, která Evropskou unii postihla.

První setkání evropských ministrů bylo zakončeno simulací jednání samotné Rady, kdy po představení Jednacího řádu delegáti jednali o společném stanovisku Rady ohledně přistoupení Palestiny do OSN.

II. WORKSHOP JE TU

Na druhém, dvoudenním workshopu je pro delegáty nachystán pestrý koktejl diskuzí, jednání a her. Vedle možnosti diskutovat s rozličnými hosty o tématech tak či onak souvisejících s Evropskou unií si budou opět moci vyzkoušet simulaci jednání Rady a nebude chybět ani další část hry na pokračování.

Jiří Brada

Prokletí holandské nemoci

EKONOMIKA

Těžba nerostných surovin patří v padesáti zemích s celkem 1,4 miliardou obyvatel k hlavnímu odvětví ekonomiky a současně je zdrojem mimořádných příjmů i zahraničních valut. Přesto je přínos rent z nerostných zdrojů z větší části negativní. Co za tím vším vězí?

Negativní efekt orientace na vývoz surovin určité země se označuje jako „holandská nemoc“. Zmíněný jev získal tento název kvůli objevu zemního plynu v Severním moři v 60. letech a jeho dopadu na holandské hospodářství. V obecné rovině vývoz nerostného bohatství posiluje měnu vůči

jiným, což se v praxi projevuje tak, že produkty domácích výrobců jsou v jiných měnách dražší, tedy méně konkurenceschopné, což vede k jejich úpadku až zániku. Země orientující se na vývoz nerostných surovin tak svou ekonomiku nedokáží diverzifikovat – ostatně, co dalšího vyváží ropné státy Zálivu?

Další z negativních projevů holandské nemoci jsou spojeny se zvláštní povahou obchodu s nerostnými surovinami. Jedná se zejména o vysoké kolísání cen či nepřímou úměru mezi množstvím vývozu a cenou, která má závažný dosah v tom, že při rostoucím vývozu paradoxně neroste příjem.

Holandská nemoc nemusí být vyvolána jen závislostí na vývozech surovin; dnes propuká zejména v zemích závislých na rozvojové pomoci, neboť dlouhodobě poskytovaná rozvojová pomoc vede k podobným negativním důsledkům – poskytovatelé rozvojové pomoci totiž svými dolary představují přímou

konkurenci domácím vývozcům. Sama rozvojová pomoc je navíc založená na dovozu, což má opět negativní projev

„Dlouhodobě poskytovaná rozvojová pomoc vede k negativním důsledkům.“

na celkovou bilanci. Ve výsledku je poskytovaná pomoc ve výši nad 16 % HPD dokonce přímo škodlivá – také proto je volání po zdvojnásobení pomoci Africe jen líbivým gestem.

Tomáš Konečný

Wisconsin: občanská společnost činu

morallowground.com

» pokračování ze str. 1

dičně ve Wisconsinu velkou moc. Na několik dní tak zanechal celý Wisconsin v němém úžasu. Místo pracovních míst by jeho reformy přinesly velkou nezaměstnanost a zhoršení životní úrovně. Jeho slova o tom, že střední třída musí „férově“ dorovnat výpadek na příjmové straně, který vznikl snížením daní velkým firmám, všechny naprosto šokovala.

Americká politika se ale od té kontinentální liší v jedné velmi zásadní věci. Dopad politických rozhodnutí na společnost je téměř okamžitý a velmi výrazný. Možná právě proto byla i zpětná vazba od wisconsinské společnosti tak dramatická.

DEMOKRACIE V AKCI

Wisconsinský kapitol je honosná budova, mezi jejíž úkoly patří i být fórem, kde mohou občané Wisconsinu předstoupit před zastupitele a vyjádřit se k jednotlivým zákonům. Toto právo bylo vždy uplatňováno, avšak po Walkerově oznámení se počet mluvčích v kapitolu začal výrazně zvyšovat. Guvernér Walker se nejspíš domníval, že jde jen o drobnou nepřijemnost a začal tuto možnost ve-

gardě, která má pravomoc přivést je zpět na jednání zastupitelstva. Walker na to odpověděl rychlým protitahem, když rozložil svůj reformní balíček do několika menších celků, jejichž schválení už přítomnost demokratů nevyžadovalo a prosadil je. V tu chvíli již Wisconsin „vybuchl“.

Statisíce lidí zaplavily města Madison i Milwaukee. Nejen demokratičtí voliči, ale i republikáni, zástupci odborů, státních zaměstnanců i veteránů, ti všichni vyšli do ulic hlasitě protestovavše proti Walkerovi. Vznikla organizace United Wisconsin, která má dodneška jednoduché heslo „Recall Walker“ (Odvolejte Walkera). Kapitol byl během několika chviliek zaplaven množstvím lidí, kteří zde vytvořili prozatímní základnu protestního hnutí, přespávali zde, zřídili zde zdravotní centrum, koutek pro děti a demonstrovali.

SPOLEČNOST ČINU

Připomíná vám to něco? Demonstranti okupující veřejné prostranství a nutící vládu změnit svůj přístup. Ano, hnutí Okupujte Wall Street vychází z podobných ko-

disonská náměstí, neprotestovali ani tak proti Walkerovým politickým názorům, jako spíše proti „špinavosti“ jeho politiky: nedodržování předvolebních slibů, aroganci moci, ignorování spravedlivého procesu tvorby politiky a přehlížení názorů svých voličů.

Vidět bylo všechno. Američané totiž umějí svou politiku dobře sledovat. Organizace United Wisconsin se stala koordinačním centrem pro to, co mnozí společně teoretikové označují za strukturu aktivní společnosti – tedy za propojenou skupinu novinářů, občanských aktivistů, zaměstnanců nestátních organizací typu Transparency International, ve které mají všichni stejný cíl: efektivitu demokracie, její transparentnost a zvyšování odpovědnosti politiků. V americké tradici je do této kontroly mnohem výrazněji zapojena i politická opozice. Termín politická práce zde totiž skutečně znamená neustávající drobnou kontrolu vlády, zveřejňování alternativ a vytrvalou konstruktivní kritiku. Proto sehrávali i demokratičtí zastupitelé podstatnou část v kampani proti Walkerově svěvolí.

Podobu odražené tento přístup k politice na sebe vzaly i jednotlivé demonstrace. Lidé často sedí v kruhu a diskutují o tom, co je popouzí, společně zpívají a vytvářejí prostranství, která připomínají řecké agory, na nichž se scházela třeba obec athénských občanů, aby společně tvořili politiku své komunity.

AŽ K VÍTĚZNÉMU KONCI

Wisconsinští protestující mají štěstí v jedné věci. Americké zákony mají totiž zabudovaný mechanismus, o kterém se nám v Česku může pouze zdát. Tím je

iniciativa za přímé odvolání politiků. Dokáží-li nespokojení občané nashromáždit pod petici 550 tisíc podpisů (Wisconsin má kolem 5,5 milionu obyvatel), je možné vypsat nové volby na post guvernéra. Pokud se tak stane, je zřejmé, že Walker nebude schopen obhájit svou pozici. Že tento mechanismus funguje, již ukázali občané několika okresů, když podobným způsobem úspěšně odvolali některé ze zastupitelů.

Kampaň United Wisconsin trvá téměř od léta. Od chvíle vytvoření petice, která vznikla zhruba před měsícem, bylo nasbíráno již přes 500 tisíc podpisů a stále zbývá spousta času získat zbývajících 50 000. To, že dojde k novým volbám, je jistá věc. Organizace United Wisconsin si už ale stanovila nový cíl: získat 750 tisíc podpisů, neboť se očekává, že Walkerovi právníci svedou tvrdý boj o platnost každého hlasu. Walker ostatně není v boji o své udržení na postu guvernéra pasivní, naopak naplno využívá bohatých darů sponzorů z řad wisconsinské obchodnické smetánky a organizuje mohutnou mediální kampaň proti demonstrujícím. Kromě toho také zavedl některá opatření, jež jsou skutečně na hraně legitimacy. Nechal například do vchodu wisconsinského kapitolu nainstalovat rentgeny z důvodu údajných bezpečnostních rizik, zatímco skutečnou příčinou je snaha zabránit, aby se v případě dalších protestů kapitol opět během několika minut zaplnil protestujícími. Jaké vysvědčení mu však občané Wisconsinu v roce 2012 za všechny tyto kroky vystaví, je nasnadě.

Matouš Hruška

„Kapitol byl během několika chviliek zaplaven množstvím lidí, kteří zde vytvořili prozatímní základnu protestního hnutí.“

řejnosti odpírat. Tím dostal již tak dost rozladěné obyvatele Wisconsinu do téměř nepřičetného stavu. Demokratičtí zastupitelé se odmítli k jeho reformám vyjádřit dříve, než veřejnost dostane spravedlivý prostor k přednesení svého názoru a urychleně se stáhli do vedlejšího státu Illinois, aby se vyhnuli národní

řenu aktivizované společnosti. Občanská společnost je totiž tématem, které bývá nejčastěji skloňovaným pojmem v politologických debatách, hovoří-li se o tradici amerických protestů. Tradice efektivní demokracie je pro každého Američana naprosto klíčovým pojmem. Lidé, kteří každodenně zaplavovali ma-

**KONFERENCE PRAŽSKÉHO STUDENTSKÉHO SUMMITU
JE ZA DVEŘMI!**

Slavnostní zahájení:

9. března 2012, Hotel Ambassador - Zlatá Husa

Jednací dny:

10. až 12. března 2012, Kongresové centrum Praha

V. WORKSHOP:
18. února 2012, VŠE

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Hlavní partner Modelu EU

Zastoupení
Evropské komise
v České republice

Univerzitní
partner

Partner zahájení

interhotel
**AMBASSADOR
ZLATÁ HUSA**

Partner jednání

Dodavatelé služeb

zátiší group

KONICA MINOLTA

Mediální partneři

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs